

Списанието излиза дваждъ: на 1 и 20, а притурката — еднѣждъ: на 10 число всѣки мѣсець
ДИРЕКТОРКА: ТЕОДОРА Г. НОЕВА

Съдържание:

Какъ мислѣтъ почетеъ моми. — Женити придеъ свѣрхъмечната наука. — Въспитанието на дѣцата у насъ. — Кортенскиятъ бачи. — Ассоциация. — Послѣдствие на пустаославието. — Бачи и списания. — Корреспонденция. — Известие. — Обявление.

Какъ мислѣтъ повечето моми.

Ние, женитѣ, трѣбва веќе да съзнаемъ прѣд-назначението си, така щото положението ни да се улучши, а обществото да се облагодѣлствува; защото, ако ние знаемъ, ако разбѣраме това, то колко и състоянието ни ще се подобри, а обществото колко ще се усъвършенствува? Но дали, това несъзнание наша ли включително грѣшка е или на мъжа? Това ние изискваме да се изслѣдва и докаже съ долуприведеното:

Насъ отъ самото ни още дѣтнество, ни за-прѣщаватъ сериозното учение, та нищо не отбѣраме отъ това, което ще ни послужи въ общественния животъ. Исклученията отъ това пра-

вило сѣ малки; ние, впрочемъ, учимъ се да плетемъ и бодемъ прилежно, макаръ че това по-врѣжда зрѣнието ни; учимъ се да се обличаме луксозно, да пѣемъ, ако пнаме гласъ, да танцуваме, да свиримъ по силитѣ си на пано нѣкоя ние-са, и да четемъ, безъ да разбираме нищо. Това е въобще възпитанието, което се дава на заможнитѣ моми; а пакъ бѣднитѣ се учѣтъ на нѣкои домашни работи, а на рѣдко и на нѣкое искусство, чрѣзъ което ще си доставятъ нужднитѣ за живѣнне работи.

Мжжѣтъ до неотдавно е билъ самия отговорникъ за това непълно и недостатъчно образование на момитѣ; но отъ нѣкое врѣме насамъ главна отговорница за това е жената, която, щомъ роди дѣщеря, то завчасъ зафаща да плаче, вмѣсто да се погрижи да осигури бжджето на рожбата си, ако не съ материални сръдства, но поне съ здраво възпитание и образование и съ привикването ѝ къмъ работата. Ние не претендираме, че всички жени, както и всички мж-

же трѣбва да иматъ докторско свидѣтелство; но мислимъ, че е крайно нужно, щото всѣка мома, както и всѣка жена да съзнава кое е мѣстото и прѣдначението ѝ въ обществото; кои сж длѣжноститѣ и задѣлженията ѝ; коя е цѣльта на живота ѝ, като човѣкъ и като членъ на семейството и на обществото, зарадъ чинето благоденствие тя се пожертвува.

Ако вие попитате момитѣ, що за пръвъ пътъ влизатъ въ свѣта, коя е цѣльта и прѣдначението на живота имъ; кои сж длѣжноститѣ имъ, то по-голѣмата частъ отъ тѣхъ веднага ще ви отговорѣ: «Ние завладѣваме цѣлния свѣтъ чрѣзъ младостта, хубостта и доблеститѣ си; всинца се въсхищаватъ отъ насъ, любѣтъ ни, покланятъ ни се. Единъ само нашъ погледъ стига, за да се прѣклони смиренно главата и на най-хубавия и гордѣливъ човѣкъ. Ние сме радостта и украшението на дома; гордостта на бащата и на майката. Каква ли е цѣльта на живота ни? Да живѣемъ, да се радваме, да се веселимъ и да се забавляваме. Ние сме както птичетата, та сутринята се събуждаме по часа десетъ, пѣемъ, занимаваме се съ туалетата си, докѣтѣ майката приготви закуската ни. Послѣ посѣщаваме нѣкоя своя приятелка, съ която излизаме на една малка расходка и се завръщаме въ къщи тъкмо по обѣдъ за да се нахранимъ съ каквото ни приготви добрата майка. Слѣдъ обѣда поработваме или свиримъ на пианото нѣкоя друга пиеса, па пакъ се приготвяваме за вечерната си расходка, дѣто ще покажемъ хубавата си рокля и новата си шапка, въобще красотата си. Майката, която се занимава съ управлението на дома, отказва да ни придружава въ тия ни расходки; но баща ни или братъ ни или нѣкой роднина охотно ни придружава. До вечера ние се пакъ завръщаме въ къщи весели, пълни съ радост и щастие, и слѣдъ като се попочинемъ, насѣдаме около масата, за да се нахранимъ съ вкусната супа и другитѣ ястия, които е прѣдприготвила за насъ добрата ни майчица. Слѣдъ като станемъ отъ масата, то веднага се събираме съ приятелитѣ си, та играемъ на карти, говоримъ за всичко и за всички, смѣемъ се, порасхождаме се, па най-послѣ, кждѣ полунощъ, лягаме, за да се събудимъ пакъ сутринята и повторимъ сжщото. А какво ние се надѣваме за бъдѣщето? Ние се надѣваме, че, кога и да е, ще се намѣри единъ добъръ момѣкъ, който, като

на види по расходката или въ бала или въ вечеринката, ще се влиби въ насъ и ще счита себе си щастливъ, ако ще сполучи да се задоми съ насъ, за да прѣкараме животъ, пълненъ съ взаимна любовъ и прѣданность!»

Така живѣятъ по насъ и така мислятъ повечето госпожици: не само осемнайсегодишнитѣ, па даже и дваѣсе и петъгодишнитѣ; но горкитѣ забравятъ, че, ако само моментално се разболѣе майка имъ, то тѣ ще бждѣтъ принудени да се хранѣтъ само съ хлѣбъ и сирене, защото тѣ не умѣятъ да си приготвятъ ни една проста чорба! Тѣ забравятъ, че, ако бащата, който имъ доставя храната и всичко друго, се разболѣе или прѣукѣсне работата си, то тѣ рискуватъ да се лишѣтъ и отъ насѣщния си хлѣбъ и сирене; тѣ забравятъ, че ржцѣтѣ имъ сж свързани чрѣзъ ужаснитѣ вериги на лѣнността, а умътъ и духътъ имъ — чрѣзъ тъмната безграмотность, — нѣщо, което не имъ позволява да направѣтъ ни една стѣпка сигурна въ живота безъ помощта на нѣкоя силна поддрѣжка.

Духовната мърчина, изъ която се тѣ лутатъ, запрѣщава имъ да видѣтъ веригитѣ, съ които е заковано настоящето имъ, въспитанието имъ, началата и идеитѣ на възрастта имъ, която за сега е покрита съ благоуханни цвѣта, които младостта и неразсѣдителността засѣва около тѣхъ; но цвѣтата на младостта увѣхнуватъ и отпадатъ скоро и една сутрина, когато ще зафане да духа вѣтрѣтъ на жестоката дѣйствителность и на злочестието, тогива веќе злочестата жѣртва съзнава съ отчаяние, че е закована съ вериги и окови; че нищо не може сторѣ, и че за нищо не трѣбва да се надѣва.

Послѣдствията отъ туй ужасно положение лесно всѣки човѣкъ разбира и прѣдугажда. Табѣвата жена, като стара мома, е най-злочестото същество на земята; като съпруга, ако се положи, че тя сполучи да се омжи — е тоже злочеста, защото, колкото и да е добъръ съпругътъ, скоро пакъ той ще узнае примката, въ която е попадналъ, и ще се раздѣли отъ съпругата си, защото тежко му е да живѣе заедно съ неѣ.

Виновникъ на това скръбно състояние е както мжжѣтъ, който като баща, като братъ, като управителъ, никога се не е погрижилъ сериозно за образованието и бждѣщето на мома-

та, — така също и жената, която нито като майка, нито като съпруга на нѣкой държавенъ мъжъ, нито зарадъ висшето си положение, богатството и независимостта си не е подѣйствиувала нѣкакъ за улучшаванъето на това съвѣтъ нередовно и отчаяно положение на голѣма частъ отъ тие женски твари, догдѣто най-добръ и най-результатно би можела да подѣйствиува и принесе изискуемитѣ се благотворителни плодове.

Тие богатшки жени не само нищо не извършватъ за въ полза на тие бѣдни и злочестни женски твари, но дори, повечето отъ тѣхъ, или нищо окончателно не знайтъ, касателно тѣхъ, или пакъ не отбиратъ злото, което се причинява тѣмъ; тѣ дори присмиватъ и ругайтъ оногози, който би се опиталъ да освободи тия бѣднягини отъ веригитѣ и оковитѣ на незнаието и безграмотността.

Една богата жена, имѣюща голѣмо влияние върху политическитѣ мъже на страната, казвала единъжъ къмъ одного отъ тѣхъ:

«Оставѣте женитѣ както си сж. Увѣрявамъ ви, че ние прѣкарваме живота си най-прѣвсходно и че никога прѣзъ цѣлия си животъ не се раскайвамъ, заѣто съмъ се родила жена.» Ние, впрочемъ, публично отговариме на тая жена и ѝ казваме, че тя била щастлива, защото располагала съ голѣми богатства, славно име, прѣвсходно храненъе, най-добродѣтеленъ мъжъ; но пакъ въ безбройно множество се бройтъ женитѣ, които се лишаватъ отъ благости и никога отъ самото си дѣтство не знайтъ още кое е прѣдначиението имъ отъ Бога, и коя е цѣльта на живота имъ; тие, ако знаели това, то тѣ бихъ били по-малко злощастни, а общества-та, посредъ които живѣйтъ, бихъ имали по-малко жертви!»

Вашата баба.

Жената прѣдъ съврѣменната наука.

(Мнѣние на единъ френски писателъ за жената).

Социалното положение на жената въ сегашно врѣме е опрѣдѣлено още твърдѣ смѣтно. Правйтъ се само незначителни опитванъя за измѣненне условията на нейната дѣятелность. Въпросътъ за женската психология е назрѣлъ и иска най-скорошно рѣшение. Прѣдъ видъ на това французкий писателъ Лурбе исказва интересни възгядове въ своята книга, която носи поставеното въ заглавие на тази статийка название. Като не претендира на дълбока ученость и не си задава цѣлъ да рѣши женския въпросъ въ неговия корень, Лурбе обяс-

нява само, какво нѣщо е жената въобще и какво тя може да е — като доказва при това всичката неоснователность на мнѣнието за нисшето състояние на умственнитѣ способности на жената сравнително съ мъжа.

Истина жената прѣдставлява отъ себе интелектуаленъ типъ, съврѣшенно отличенъ отъ мъжкия; но при все това тя не е лишена отъ възможността да достигне такова също високо умствено развитие, както и мъжътъ. Като привежда паралелъ между мъжа и жената, Лурбе признава, че срѣдата има върху жената по-силно влияние, отколко върху мъжа, като подчинява нейната воля до най-малкитѣ дреболни. Това доказва, че женския мозъкъ по-трудно се поддава на отвлѣчена работа. Несъмѣнно е също, че жената е склонна къмъ консерватизмъ по своето сжщество; отнася се малко скептически къмъ всѣкой видъ промѣни, а слѣдователно и къмъ прогреса. Но въ това главно сж виновати социалнитѣ условия, които цѣли вѣкове сж държели жената подъ тежка зависимость, която убива всѣки починъ.

Лурбе иска за жената най-широко право за свободно развитие на нейнитѣ умствени способности. «Врѣме е — говори авторътъ, — да се дойде къмъ това заключение, че жената, по своята важна роля въ съврѣменната цивилизация, се нуждае отъ уравнение на нейнитѣ права съ мъжкитѣ.»

«Жената — като съпруга, като майка, като възпитателка, само тогава може да сѣди на своето високо призвание, когато тя не ще чувствува надъ себе тежестта надъ волята ѝ яремъ. Тя ще даде на свѣта силни, здрави нравственно и физически граждани само при условия, ако сама отъ себе си прѣдставлява силно независимо сжщество.»

Колкото и да сж неравни сѣмейнитѣ и политическитѣ права на мъжа и жената, чисто физиологичкото влияние на жената върху мъжа е така голѣмо, че често то играе първенствуища роля въ живота даже на великитѣ моди. Нѣли е поради това, въ интересъ на самата цивилизация, да подигне жената на равна висота съ мъжа, така щото тя да се ползува съ своето полово влияние на разумни начала въ интереса на сѣеиството и държавата?

Съобщава З. П. Консулова.

Въспитанието на дѣцата у насъ.

По тоя въпросъ сж писали и пишятъ непрѣстанно знаменити писатели и писателки.

Въпросътъ е какъ да се възпитаватъ дѣцата у насъ, особно момитѣ.

Азъ, прочее, се осмѣлявамъ да кажж само нѣколко думи относително това. Тая важна дума *воспитание*, чини ми се, не може още се приспособи на мѣстото си, щото да принесе изискуемата полза; понеже нѣкои разбиратъ за възпитанъ този, който се отнася и обръща ласкателно къмъ всѣкого; облича се модно; знае много чужди езици, музика и има много слугини, гувернантки и др. т.

Напротивъ пакъ други разбиратъ такова възпитание мекушаво. Послѣдното дава неспособни слове и

недостойни дъщери за домакини и майки, отъ които има, особно въ сегашно врѣме, най-голѣма нужда и нашия народъ.

Азъ не съмъ противъ изучаването чужди езици. Отъ литературата на тѣзи може се извлича доста поучителна и нравствена полза. Изучаването имъ само за луксъ не е добро, защото туй пменно врѣди на нашитѣ младежи. Тѣ, като си въобразѣтъ отъ еднижъ, че говорѣтъ страненъ езикъ, оставятъ на страна голѣмата полза, която трѣбва да извличатъ отъ странния езикъ, или зематъ само това, което е врѣдително за народа ни.

Отъ най-голѣма важность е и здравето тѣлосложение на дѣцата. Не само бѣднитѣ трѣбва да сж упражнени и здрави, но и богатитѣ — увѣрени въ сигурно прѣпитанье прѣзъ цѣлъ животъ. «Само въ здраво тѣло има здрава душа». Тогава и нѣма защо да се чудѣтъ д-ритѣ, че модернитѣ болести не се подаватъ на лѣчение. Пъргавата и здрава жена не се бои отъ раждане и отгледване дѣца, когато мекушаво възпитаната не се наема да бѣде майка.

Тя е принудена да употребява срѣдства противъ естеството, съ което отпослѣ туря въ нужно положение и най-практичнитѣ д-ри. Обаче тѣ, като не знаѣтъ причината на болестъта, сж принудени да правѣтъ разни операции, които не всекога биватъ сполучливи.

Освѣтъ това, извѣстно е, че гѣвкитѣ рѣцѣ, навиважи ни работа, могатъ се движи на пияно, цигулка и прочия музикални инструменти. Мекушавото възпитание прави нѣжнитѣ мекѣ рѣцѣ да станатъ съвсѣмъ неспособни за работа.

Даже нѣкоп и обущата си не могатъ да ги обуѣтъ и събуѣтъ. Слугинята е принудена и това да прави.

Подобно тѣй нареченото «*Солдино*» възпитание, давано на неспособна челядь и несъстоятелни сѣмейства, става въ оцѣрбъ на дружествата и държавата.

Възпитана челядь по тоя клонъ иска голѣми разноски: хубави, скъпи и модерни дрѣхѣ, добра и избрана храна и пр. понеже така е възпитана. А това е явно доказателство за разсипването на нашитѣ хора отъ години на години все повече и повече. И защо всичко това?

Все за тая мода и тоя луксъ (да блѣсне огвѣтъ и не падне долѣ), който е обзелъ нѣкоп отъ сегашнитѣ интеллигентни жени и момѣ. Тѣ държатъ по нѣколко слугини, та дѣцата имъ да се изѣжватъ; освѣтъ това на слугинитѣ не позволяватъ да вършатъ обикновенитѣ кѣщии работи, а съ това ги развалятъ.

При самото още условенье увѣдомяватъ г-житѣ да бѣдѣтъ внимателни въ распорѣжданьето на работитѣ: да не ги каратъ да мѣѣтъ дѣски, сѣждове; да перѣтъ и пр. Черни работи — това другъ слуга трѣбва да върши.

Тѣ сж само за горѣ оволю голѣмото огледало, и, ако нѣма гувернантка, да водѣтъ дѣцата на расходка. Често пъти дѣцата биватъ водени отъ слугинитѣ на нѣкоя казарма при нѣкой тѣхенъ братовчедъ, гдѣто по

нѣкога тие се смързватъ въ рѣцѣтъ имъ. По тоя начинъ дѣцата сж принудени да страдатъ отъ разни болести, заради своето нѣжно възпитание.

А майкитѣ имъ иматъ сериозни занятия: приематъ или вършатъ визита, което не търпи отлаганье, или си приготвяватъ тоалетъ за нѣкой балъ. — Балтъ е свето нѣщо за нѣкоп отъ момитѣ и женитѣ, особно зимно врѣме. Тамъ нѣма умори и досада, даже и до петъ часа сутринта да се продължава. Безсънието, прахътъ и лошия въздухъ никакъ не имъ врѣдѣтъ, а ги правѣтъ изѣжени сѣщества!

Българкитѣ дѣйствително сж много талантливи. Всичко точно приематъ.

Ето сега въ дѣвическитѣ гимназии введохъ гимнастика, да дигатъ разни тежки нѣща за усиляване мускулитѣ, а пакъ дома всичко слугинята да имъ принесе, освѣтъ това се обръщатъ къмъ нѣж тѣй:

«Хайде, мари по-скоро! що си жалева такава и невнимателна! Ако кажъ на мама, ще видишъ!»

Наистина гимнастиката е много полезна и за правилното развиванье на дължимото тѣлосложение. Но учителката при прѣподаване гимнастиката трѣбва да убѣждава дѣцата, че ще бѣдѣтъ здрави и съразмѣрно развити само тогава, когато извършватъ и дома си по нѣкоя работа.

«Работата е здравие, движението — животъ.»

Българката особно се похвалява като работна прѣдприемчива и трудолюбива.

Не всекоя отъ тѣхъ слѣдва модитѣ, обича лукса бездѣлнето и подобни тѣмъ.

Която жена не знае економия, тя не иска и равноправность.

Тя само знае да каже на мъжа си: «дай, че трѣбва! сега така го изискватъ врѣмената и обичаитѣ; ние нѣма да се дѣлимъ отъ обществото! Ти не си поделенъ отъ еди кой си!» И той склони на нейното желание, пакъ послѣ казва: «женитѣ разсипватъ мъжетѣ си.» Това е до нѣидѣ важно. Но мъжетѣ защо псклания, а не ѣж убѣди, като по-умно ужъ сѣщество.

Модитѣ, луксътъ и раскошътъ на женитѣ явно показватъ отстѣпчивостъта на мъжетѣ.

Българитѣ, изобщо земенѣ, нѣматъ много богаташки жени, както има между другитѣ народи, та послѣднитѣ да располагатъ съ собствено богатство.

Тѣ очакватъ отъ мъжегото богатство, или само отъ скромната заплата. Тѣзи мъже, които винаги скланятъ на женитѣ си, послѣ най-много нападатъ всичкитѣ жени като раскошни и разсипници. Въ това тѣ нѣматъ право.

Такива сж само тѣзи жени, на които мъжетѣ се управляватъ отъ тѣхъ.

Българката още особно се похвалява съ пестовность. Тя гдѣто и да се нампра, гледа да си спести огнище, да си прибере и гледа домашнитѣ си работи.

Нашата челядь трѣбва отрано да навикне на трудолюбие и пестовность въ всичко. Момчетата, слѣдъ като си научатъ уроцитѣ, догдѣто ходѣтъ на

училище и послѣ трѣбва да помагатъ на майкитѣ си въ кѣщи, защото работата е за храни на бѣднитѣ и за хвали на богатитѣ. Момчетата пъкъ трѣбва да помагатъ на бацитѣ си.

Напоследѣтъ, трѣбва да кажѣ, че майкитѣ сѣ длѣжни да въспитаватъ дѣщеритѣ си за добри домакини, нравствени, правдолюбиви и чедолюбиви майки. Синоветѣ пакъ — особно въ патриотизмъ, както сѣ ги наставлявали нашитѣ майки, баби и прѣбаби: отечеството си да избавиѣтъ, да го пазиѣтъ повече отъ живота си и да бѣгатъ отъ подлитѣ ласкатели, които за злато продаватъ най-скѣпото си нѣщо: народността и отечеството. Синоветѣ трѣбва своето отечество най-скѣпно да цѣниѣтъ. Дѣщеритѣ пъкъ да прѣдпочинатъ скромността отъ раскоша.

Здрава челядъ, сговорни сѣмейства, цѣлокупна държава.

Чуждото почитай, своето уважавай!»

Една майка М. Н.

София 1897 год.

Кортенскитѣ — Бани

(Новозагорско).

За тѣзи бани много съмъ слушала, но не ми се вѣрваше, че тѣхното дѣйствие върху човѣшкия организъмъ ще бѣде толкова благотворно, колкото сама имахъ случай да видѣж.

Банитѣ се нампратъ 15 километра далечъ отъ Нова-Загора; тѣ сѣ близо до рѣка Тунджа, обиколени отъ хълмове, дървеса, градини съ разни овошци и хубави полски цвѣта — които прѣдаватъ на мѣстността пзгледъ на хубава панорама.

Два хубави басейна (мжжкия по-голѣмъ) сѣ на разположение на посѣтителитѣ и отъ двада пола и отъ 4 ч. сутринъ до 8 ч. вечеръ почти сѣ пълни съ хора.

Удобенъ хотелъ съ чиста и вкусна кухня има до самитѣ Бани, както и около 10-15 кръчми, а църква нѣма! идвалъ нѣкога единъ Попъ, но кога не знаиѣ.

Едно нѣщо, което прави лошо впечатление на посѣтителя, е отсъствие на всѣка медицинска помощъ! Климатътъ тукъ е промѣнливъ; често има вѣтрове, по нѣкога даже става и хладно; една малка настинка, една трѣска или поврѣда на стомаха — си оставенъ на произволъ, безъ медицинска помощъ!

Отъ непрѣдпазване ли или отъ незнание какъ и кога да се кѣпиѣтъ — мнозина често заболѣватъ. Единъ господицъ бѣше принуденъ да повика отъ Нова-загора Докторъ за да спаси живота на госпожата си, благодарение, че е располагалъ съ срѣдства; обаче тѣзи, които нѣматъ такива — Богъ да имъ е на помощъ!

Една Иностранка, която е била въ Западъ по бани, ми расправи за тамошнитѣ наредби; просто се удивлявахъ; какъ се интересуватъ тамъ за здравнето! Прѣди да отиде нѣкой на баня, се показва на лѣкаръ и споредъ болестята, споредъ нуждата на такава баня, отива; тамъ, щомъ стигне безъ лѣкарско наблюдение, безъ програма, безъ пзвѣстна диета — не може да почне да се кѣпи. У насъ какъвъ контрастъ.

Отъ каквата болестъ и да страда нѣкой, отива на Баня и то на най-близката; ималъ нужда отъ Баня или не, и ако има, тѣзи ли е водата, която съдържа веществата за цѣлебността на неговата болестъ? — той не иска да знае; доволенъ е, че ще прѣкарва по-економично и туй то.

Мнозина има, които и тукъ спестѣѣтъ отъ гърлата си — бѣли пари за черни дни! Естествено е, вмѣсто полза вижда врѣда.

Тукъ ми се удаде случай да видѣж селени болни отъ разни болести, даже пълни съ рани; докаратъ ги на кола, окѣпиѣтъ се два — три пътя; лѣгатъ на влажната земя и вицпенени се връщатъ въ село, съ прѣдубѣждение, че ще се исцѣриѣтъ — така гинѣтъ нещастнитѣ селени.

Богъ е надарилъ Отееството ни съ много мннерални Бани, а защо сѣ изоставени така отъ компетентнитѣ хора е необяснимо.

Мислиѣ времѣ е вече и у насъ да се направи нѣщо — отгдѣто трѣбва за тѣзи бани, защото хората несъзнателно отиватъ да се кѣпиѣтъ въ тѣхъ и мнозина вмѣсто полза виждатъ врѣда. Вѣрвамъ не ще да струва кой знае колко, за да се уредиѣтъ лѣкарски заведения и особенни специалисти лѣкари при всѣка минерална баня, поне само за лѣтния сезонъ. Сѣщо да се недопуштатъ хора да се кѣпиѣтъ тамъ, гдѣто ще се поврѣдиѣтъ; а на тѣзи, които ще се кѣпиѣтъ да имъ се обяснява какъ и колко пъти на день трѣбва да се кѣпиѣтъ, какъ трѣбва да се храниѣтъ и въобще каква диета трѣбва да държатъ — при каква температура вода трѣбва да се кѣпиѣтъ и пр. и пр., а болни селени вмѣсто едно кѣпене и връщане за селскитѣ гробища — да се пращатъ на сила въ най-ближна болница за лѣкуване. Така банитѣ ще иматъ своето значение.

Дано Богъ помогне да се чуе слабия ми гласъ, отъ гдѣто трѣбва.

Ще свърши съ анализа на Кортенскитѣ Бани.

Температурата на водитѣ. а) на главата на извора 57° с. (по двѣ наблюдения, направени по пладнѣ и навечеръ) на окрѣжаиѣщия въздухъ — 25° с.

б) Пожежду затворенитѣ и отворенитѣ извори температурата се колебае между 25° и 49° с. (сѣщо двѣ наблюдения и въ сѣщитѣ врѣмена).

в) на коритото 48° с.

«Тия извори ползватъ слѣдуиѣщитѣ болести: Ревматизмитѣ, артритъ, неврагитъ, косталгитѣ, разстройствата на грѣбначния мозъкъ, слабостта на пищеводния органъ, аменореята, дисменореята, сърбежа на долнитѣ удове и други нервически и по тия части недѣжги; наклонитѣ на мѣтане жени, хлорозитѣ, скрофулитѣ, летаргитѣ отъ възпадение и разни наранявания».

А ргорос. Единъ г-нъ въ подлистникъ въ в. «Миръ» казваше за Хисарскитѣ Бани: едно чучорче студена вода какъвъ благодать ще бѣде за посѣтителитѣ» сѣщо ще кажѣ и за корт. Бани. О! колко благословии ще се пзиспиѣтъ върху виновника на едно чучорче студена — бистра водница. Колко се търси тя подиръ кѣпене!

С. Ризова.

Корт. Бани Августъ 1897 г.

Асоциация.

Лодката плува къмъ Евиянъ, а Романъ говори на своята драга, че Русо се е расхождалъ и мечталъ по сжщото това Леманско езеро; че той е авторътъ на «Емилъ», «Обществения договоръ» и пр; че Шатобрианъ, Мадамъ де Стаелъ, Викторъ Хюго сж почувствували осъзнателното влияние на Жанъ—Жакъ; че софизмитъ сж обвини въ воалъ несъвпадения; че Логиката е наука, ежедневно необходима, и пр.

Прѣди всичко, Романъ си бѣше съсрѣдоточилъ вниманието къмъ Русо — неговата расходка, а най-послѣ — къмъ Логиката като полезна наука. Сега, какъ да си обяснимъ това душевно явление? Дали е то игра на случая, или пакъ на извѣстенъ законъ или закони? Дали законътъ на смѣжността плюсъ закона на подобнето? — Ето въпросъ, съ които се занимава всѣка психология; а това значи, че въпросътъ е отъ важностъ и, слѣдователно, окончателното му рѣшение би било полезно.

Ето отговорътъ:

Всѣко свѣтно състояние може да се репродуцира отъ прѣдшествуище. Въ дания примѣръ Русо се репродуцира отъ езеро, а «Емилъ» — отъ Русо, и т. н. нъ въпросътъ е, какъ е възможно това репродуциране? — Съгласно закона на *смѣжността* и навика. Съгласно закона на смѣжността — единствения при асоциацията —, когато двѣ прѣдставления, или, подобно казано, душевни състояния, сж се съхранили, или поевили едновременно, или поне близковременно. — Съгласно навика, понеже тѣзи двѣ прѣдставления придобиватъ стрѣмление да се репродуциратъ винаги наедно. Прѣдставлението езеро винаги ще напомнюва прѣдставлението Русо въ душевното съзнание на Романа, защото тѣзи двѣ прѣдставления сж се съхранили, или поевили едновременно, или поне близковременно и защото, съ появяването си, сж прѣтърпили отпечатъка на навика.

Но читателътъ, разбира се, ще има основание, ако попита, че какво обяснява навикътъ; а послѣдния отговаря: «Благодарение на менъ ти, човѣче, прогресирашъ! И дѣйствително въ момента, когато човѣкъ отражающъ гримировката на Сара Бернаръ, удивлява се на всемирната актриса, той придобива стрѣмление да ѝ репродуцира. Ето навикътъ: ето прогресътъ. А пакъ това се обяснява по-добро съ закона на *симонедтанността*; а това значи, че всичко сжествуище се стрѣми да си запази състоянието: ето защо, когато тренътъ спрѣ, пасажеритъ се навеждатъ напредъ.

Казахъ по-горѣ, че законътъ на смѣжността е единствения при асоциацията. И той обяснява всичко. Вѣрно, е че извѣстни психолози приематъ и закона на подобнето; нъ послѣдния не е нищо друго освѣнъ законътъ на смѣжността. Да прѣдположимъ, че днесъ видѣхъ една мѣстностъ подобна на друга една, която съмъ видѣлъ въ врѣме на дѣтинството си. Сега, съгласно единствения законъ на смѣжността, необходимо бѣше едновременно или поне близковременното асоциране а двѣтъ подобни мѣстности или на тѣхнитѣ части.

Обаче такава нѣщо сжествува. Кога казваме, че двѣ мѣстности си приличатъ? или, когато нѣкои тѣхни части сж подобни? — Нѣма съмнѣние. А какво означава това? Че подобнето на двѣтъ мѣстности е сжществувало у едната въ отсъствието на другата. Значи първата мѣстностъ и подобнето сж се съхранили едновременно или поне близковременно; отгдѣто слѣдва, че спомѣнития примѣръ се обяснява пакъ благодарение на закона на смѣжността.

Като считамъ всичко горѣказано за важно, азъ бързамъ да поговорѣ върху важността отъ асоциацията.

Защо Плюшкинъ и Харпагонъ сж образцови сръбролюбци? Защо Неронъ е двуного съ пълнена душа, а Сократъ-човѣкъ съ спяющъ идеалъ? — Благодарение особено на асоциацията. И това е тѣй вѣрно, както сж вѣрни. Питагоровата теорема и Архимедовия законъ. Ако, напримѣръ, се впуши на едно дѣте, че злодѣяние е синонимъ на щастие, то тѣзи двѣ понятия ще се асоциратъ едновременно, и слѣдователно, когато се отвори въпросъ за щастие, дѣтето не ще забрави и злодѣяннето, което поражда щастieto. — Защо се пудри една мома? Защото понятието пудра е смѣжно съ понятието хубостъ; *пудрата прави човѣка хубавъ*. — Много хитри, като лисица, адвокати, знаейки психологичнитѣ принципи и бидейки лишени отъ аргументи, си служатъ често пъти съ механическата асоциация. Напримѣръ: Г-да Сядни, Г-да сядебни засѣдатели! Обвинения извърши двѣ благодѣния; значи той се е нравствено подготвилъ (sic). — Другъ примѣръ на асоциация. Знае човѣкъ, че музиката и операта благоприятствуватъ на въображението. Ето защо той желае да се наслаждава отъ божественитѣ мелодии на «Фаустъ», «Травята», «Миньонъ» и пр.

Но достатъчно сж толкова примѣри за важността на асоциацията. И каква важностъ! Ето защо не току тѣй напусто извѣстни английски психолози приематъ, че асоциацията сама обяснява всѣкитѣ душевни явления даже и чудесния имъ танцъ! Това, разбира се, е крайностъ, тѣй като *сжждението*, напримѣръ, което показва отношението на нѣщата, е необяснимо. Мишле ми напомнюва за Ренана и въ съзнанието ми се явява само това, което е въ кръга на асоциацията. А отношението между Мишле и Ренана? — Това е вече въ кръга на сжждението.

Прочее, нека въспитанието черпи сила отъ асоциацията! Нека то, слѣдователно, вкорени въ нашитѣ сърдца «прѣдразсѣдка на доброто», споредъ изражението на Вине!

Я.

Послѣдствие на пустославието.

Това бѣше въ бѣдния вечеръ, сръщу новата година. Студенъ вѣтъръ вѣеше и дребенъ замръзналъ дѣждецъ валише. Софийскитѣ централни улици бѣхж пълни съ многолюдие: едни бързахж къмъ паза-

ри, да си пазаруватъ, а други влизахъ и излизахъ изъ търговскитѣ дюгени, дѣто бѣхъ изложени скъпоцѣнни и блѣещи новогодишни дарове.

Въ единъ кътъ на една централна улица имаше една къщичка, въ която живѣеше почтенния писаръ г. Иванъ Панайотовъ съ съпругата си и малката слугиня. Тая вечеръ той много закъснѣ да се завърне у дома си, за голѣмо стѣснение на съпругата, която бѣше навикнала да го вижда да иде най-редовно въ ранно опредѣлено врѣме всѣка вечеръ.

— Много закъснѣ тая вечеръ Иванъ; казваше г-жа Анна на слугинята си. Безсѣмийно той ни приготвя нѣщо извънредно за утрѣшния празникъ; така само може да се обясни туй закъснение.

Изъ улицитѣ имаше голѣмъ шумъ и раздвиженостъ; а домакинята стоеше при прозореца и гледаше. Тя мислѣше за много серпозни работи и усѣщаше мъка, защото се е родила да заживѣе животъ не до тамъ пълнъ съ наслаждения, съ луксове и почивки. Страдаше и се стѣсняваше въ къщата си, която бѣше малка; въ стаята си, която бѣхъ голяма, съ най-скромна мобилизация — съ една рѣчь всичко ѣ трѣбоваше. Тя се мъчеше, гледайки, че има само една малка слугиня, когато богатитѣ иматъ множество слугини и слуги, които, облѣчени луксозно, извършватъ заповѣдитѣ на господаритѣ си и другитѣ домашни работи. Кога пакъ обѣдваше или вечеряше съ съпруга си, който много се радваше, като ѣдѣше чорбата и вареното месо, мислѣше за скъпоцѣннитѣ и всеразличнитѣ ѣстия на богатитѣ. Най-много ѣмъ мъчеше това, дѣто родителитѣ ѣ не били богати, за да ѣ омжжѣтъ съ нѣкой богатъ човѣкъ, но ѣ задомихъ съ единъ простъ писаръ. Тя нѣмаше накити и луксозни дрѣхы, за да ги показва, та да ѣ завидватъ и ласкаѣтъ. Имаше една приятелка на име г-жа Марга, която, обаче, никакъ не ѣ посѣщаваше, защото, като виждаше най-цвѣтешето ѣ положение, обземаше се отъ скърбъ и по нѣли дни плачеше.

Внезапно звънецътъ на къщичката позвъни и това прѣкъснѣ мислитѣ ѣ. Слѣдъ малко влѣзе въ стаята съпругътъ ѣ г. Иванъ, поздрави и като седнѣ при масата, показа на г-жата единъ голѣмъ пликъ, който държеше по рѣцѣтъ си.

— Ето азъ постигнахъ едно нѣщо, което много ще ти угоди. Не можешъ си въобрази колко се помъжчихъ!

Тя распечата плика и като прочете слѣдующия билетъ:

«Банкерътъ г-нъ Константинъ Златевъ и г-жа Му най-учтиво умоляватъ Г-на Иванъ Панайотова и г-жа Анна Ив. Панайотова да почетѣтъ съ присѣствително си вечеринката, която ще стане на 15-й Януарий въ къщата имъ», — вмѣсто да се зарадва, както се надѣваше съпругътъ ѣ, расфърли билета и втрѣпнѣ очитѣ си сърдито въ неговитѣ, на пошепнѣ:

— Че какво да правѣ азъ съ тоя билетъ?

— Азъ мислѣхъ, любезна, че това ще те зарадва; защото ти никога не излизашъ, а пакъ въ тая вечеринка ще се развеселишъ и ще се зарадвашъ. Тамъ ще видишъ всичкитѣ официални лица.

Тя пакъ го погледнѣ сърдито и каза:

— Че съ какво ще се облѣкѣ за вечеринката?

— Азъ мислѣхъ, че можешъ да се облѣчешъ въ дрѣхата си за театръ; менѣ ми се видѣ доста добра! отговори съпругътъ и млъкнѣ, защото съпругата му взе да плаче.

— Какво имашъ? Той ѣ попита.

— Нищо! нищо! отговори тя . . . Азъ нѣмамъ дрѣха за балъ, та не можъ да идѣ, и прѣдай билета си на нѣкой другъ . . .

— Анно! Азъ можъ да ти доставѣ една дрѣха, която и ще ти трае много. Едно облѣкло добро и семпло не коштува много, отговори г. Иванъ съ нетърпение.

Жената взе да мисли, за колко може да струва едно добро облѣкло, което, обаче, да не е и много скъпо за съпруга ѣ.

— Точно колко струва такъва дрѣха и азъ не знаѣхъ, но полагамъ, че ще струва до 400 лева, отговори тя.

— Добрѣ, азъ ще ти дамъ 400 лева за да си изберешъ една добра дрѣха.

Деньтъ на вечеринката наближаваше, но г-жа Анна все скърбѣше и се беспокоеше. Облѣклото ѣ бѣше готово. Съпругътъ ѣ попита ѣ една вечеръ:

— Какво имашъ? отъ три дена насамъ азъ те виждамъ все нажалена! . . .

Менѣ ми е жално за туй, задѣто нѣмамъ ни едно скъпоцѣнно украшение, та по бихъ прѣдпочелъ да не идѣ! така тамъ ще се покажъ много бѣдна! . .

— Украси се съ естественни цвѣтя; сега ги има много и сѣмъ годни. . . .

— Не! не! не може, че е много унизпително нѣщо да се показва човѣкъ спромахъ по между толкова богати госпожи и г-ци.

— Защо забравяшъ единичката си приятелка г-жа Марга. Ти съ неѣ имашъ доволно приятелство и можешъ измолити отъ неѣ да ти даде едно скъпоцѣнно украшение! извика съпругътъ ѣ.

— Право имашъ, рече съпругата. Азъ бѣхъ ѣ забравила.

Другия день тя отиде у приятелкини си и расказа за мъчното си положение. Г-жа Марга тогива взе едно малко сандѣче, отвори го и каза на приятелката си:

— Ето, любезна, избири си едно отъ тия украшения!

Тя тамъ видѣ много златни и драгоцѣнни украшения: обѣци, гривни съ бисери, единъ кръстъ, направенъ отъ скъпоцѣнни камѣни и мн. др. накити. Тя никое отъ тѣхъ не хареса.

— Нѣмамъ ли други? попита.

— Имашъ и други, но не знаѣхъ ти кои прѣдпочиташъ.

Ненадѣйно г-жа Анна намѣри вътрѣ въ една кутия едно голѣмо и блѣеще украшение, което много го хареса и, като го закачи на кдравата си коса, се вгледа въ огледалото и останѣ въсчудена.

— Можешъ ли да ми дадешъ туй украшение, само туй? попита тя приятелката си.

— Мож! вземѣте го!

Тя обгърна приятелката си, взе украшеннето и си замина у дома.

Настанѣ вече денѣтъ на празника. Г-жа Анна се прѣдстави въ залата на Г-нѣ банкера, която зала бѣше най-блистателно украсена.

Тя бѣше най-красивата госпожа. Всинца се въсхищавахъ отъ ней и искахъ съ ней все да танцуватъ, а тя сама съ радостъ танцуваше, като не мислѣше за друго, освѣнъ за красотата си. По часа четире сутринѣта тя замина съ съпруга си, който, едва се събуди, защото отъ полунощъ заспа въ една малка зала съ нѣкои други господа, на които съпругитѣ тоже все танцувахъ. Тя наметна една тежка покривка по рамѣнитѣ си и друга една лека по главата си и слѣзохъ стълбата. Съпругътъ ѝ каза:

— Трай малко, ще се простудимъ, ще закарамъ единъ файтонъ. Файтонътъ ги занесе въ къщи и много нажалени възлѣзохъ стълбата. Уви! Вечеринката бѣше се свършила, а заедно съ ней и тържеството.

Анна сне покривката на главата си, па се вгледа въ огледалото за да види себе си въ всичкото си величие. Но внезапно испусна единъ страшенъ викъ: тя пѣмаше вече на главата си онуй драгоцѣнно украшение на приятелката си г-жа Марга. Съпругътъ ѝ, който вече се съблещаше, за да легне, попита:

— Какво има! кажи ми какво имамъ?

— Такова . . . имамъ . . . пѣмамъ вече украшеннето!

— Какво хортувашъ? Какъ? не е възможно това!

И захваняхъ и двамата да дирятъ украшеннето навсякъдѣ. Но не го намѣрихъ.

— Увѣрена ли си, че си го имала прѣди още да тръгнемъ отъ бала?

— Да! изъ двора на къщата на бала азъ го поппнахъ и видѣхъ, че стои по главата ми.

— Но, ако ти си го изгубила изъ улицата, то ние щѣхме да чуемъ това; Безсмыслино трѣбва да е останалъ вътрѣ въ файтона!

(Слѣдва).

Книги и списания,

получавани въ Дирекцията ни.

Медицински сборникъ, Год. III, брой 8. Августъ 1897 София.

Ловецъ. Год. III, брой 1, София, 1-й Августъ 1897 год.

Взбързатель. Год. VI, брой 8. Пловдивъ, Августъ 1897 год.

Фелдшерския вѣстникъ у насъ. Издава фелдшерскій сѣюзъ. София. 1897 год.

Le Foyer domestique. X-e Année. 1897. №-о 34, 21 Août, Neuchâtel.

Вѣра и Разумъ. Год. III, кн. VII—VIII. Юлий и Августъ 1897 год. Пловдивъ.

Орало. Год. IV, бр. 16.—София. 15-й Августъ 1897 год.

Православенъ проповѣдникъ. Год V книжка 4. Апрельъ: Самоковъ 1897 год.

Годишенъ абонаментъ:

I за абон. въ Т.-П. станция — на списанието . . .	л. 3.—
— на списанието съ притурката . . .	« 5.50
II за абон. на право въ Дирек. — на списанието . . .	« 4.—
— на списанието съ притурката . . .	« 7.—
за странство — на списанието . . .	« 5.—
— на списанието съ притурката . . .	« 9.—

Отговорникъ: А. Петровъ

Корреспонденция.

Г. Г. К. Панайот. Варна получихме 5.50 лв. за списан. Записаме Ви. Благодаримъ за благопожеланията. — К. Тошк. въ Там. Пазарджикъ. Издаването на «Ръководство по кроение и шие» е отложено, та за туй не можемъ Ви го прати; Но щомъ ще се издаде, веднага ще Ви се испрати. — Г-ца Кор. Николов. Сливенъ. Списан. Ви се испраща; абонамента можете испрати веднага. — Кондева Градецъ. Списан. и «Домакъ» най-редовно ви се испращатъ, но, ви ди съ, почтата ги закъсѣва. Мария Д. Шипкова Бѣла и Савва Велевъ Видинъ: кѣдъ сте получавали по-напрѣдъ списанията? Г-ну Марову, молимъ отговорѣте на писмото ни № 268.

Извѣстие.

Напечатаната излѣзе въ продажба съставената отъ менъ книга:

Народното и Индустриалното Образование въ Русия и Руското Искуство.

Въ свѣзка съ Главнитѣ Моменти на Културното развитие въ Русското Общество.

Книгата ми е съставена по лични мои наблюдения въ Руссия изобщо а въ частностъ на изложението въ г. Нижний Новгородъ и послѣ на основание разнообразни най-нови официални и неофициални Материали по практуемитѣ въпроси. —

Голѣмпината на книгата е 7 коли.

Цѣната ѝ е 1 л. 40 ст. съ пощенски разноски 1 л. 60 ст. —

Настоятелитѣ получаватъ 10% възнагриждение, ако събержтъ не помалко отъ 10 абонати. —

За книжаритѣ се прави отстъпка 20% ако поржката имъ не ще бѣде помалко отъ 25 екземпляра

Книгата се праща срѣщу получената ѝ стойностъ.

Поржчки се пращатъ (въ пощенски бопове) до автора по адресъ: Г. Свищовъ Г. К. Бербенко и въ ст. София, Книжарница. Олчевъ.

Свищовъ,

Съ почитанне:

Юний 1897 г.

Кирилъ Бербенковъ.

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО, ВЪ ВАРНА

награденъ съ златенъ медалъ въ I-то Българско земеделѣческо-Промисленно Изложение въ Пловдивъ и съ бронзовъ — отъ Анверското изложение.

Прѣдпазвайте се отъ имитация. Истинскій сапунъ носи горнята марка.

Вѣнчо, що се огнае до списанието или притурката испраща се съ адресъ: До Дирекцията на «Женския Свѣтъ» ул. Войнишка № 122 — Варна.

Писма исплатени не се приематъ,

Всѣкакви обявления, относящи се до госпожи и госпожици приематъ се.

Правото на записъ, въ Т. П. стан. се плаща отдѣлно отъ абон.

Печатница Л. Нитче — Варна